

ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต  
เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

THE PUBLIC OPINION AND PARTICIPATION IN SOLID WASTE MANAGEMENT OF  
BANBUNG MUNICIPALITY CHONBURI PROVINCE

ทงศ์ศักดิ์ ขวัญอ่อน <sup>\*1</sup>, อุษณากร ทาวารอม <sup>2</sup>  
Thanongsak Kwan-On <sup>\*1</sup>, Ausanakorn Thawarom <sup>2</sup>

<sup>\*1,2</sup> คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา  
<sup>\*1,2</sup> FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS BURAPHA UNIVERSITY  
<sup>\*</sup> *ausa.tavarom@gmail.com*

วันที่รับบทความ 19 สิงหาคม 2567

วันที่ไขบทความ 27 สิงหาคม 2567

วันที่รับบทความ 30 สิงหาคม 2567

**บทคัดย่อ**

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จำนวน 385 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า , 1.ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า (1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( =3.92) โดยประชาชนเห็นด้วยมากกับการมีธนาคารขยะ เพราะถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการลดปริมาณขยะมูลฝอย และยังเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน/ชุมชน ( =4.14) (2) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( =3.76) โดยประชาชนเห็นด้วยมากกับการที่เทศบาลเมืองบ้านบึงออกระเบียบข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ( =4.16) และ ประชาชนเห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนต้องเป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองบ้านบึงเท่านั้น ( =2.31) , 2.การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า (1) ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( =3.61) โดย ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภทอยู่ในระดับมากที่สุด ( =4.24) รองลงมาคือ มีการแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว กลับมาใช้งานใหม่ซ้ำ อยู่ในระดับมาก ( =4.14) และ บ้านมีถังขยะหรือภาชนะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ( =4.06) ตามลำดับ (2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยกับเทศบาลเมืองบ้านบึงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( =3.48) โดยประชาชนมีการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก ( =4.01) รองลงมาคือ เคยร่วมกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ( = 3.91) และ ประชาชนมักจะแสดงความคิดเห็นหรือมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนงานหรืองบประมาณในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก ( = 3.73) ตามลำดับ

**คำสำคัญ:** ความคิดเห็น; การมีส่วนร่วม; การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

### ABSTRACT

The study of the opinions and participation in waste management of the people in Banbueng Municipality, Chonburi Province, aimed to study the opinions of people in Banbueng Municipality, Chonburi Province, in solid waste management and to study their participation in waste management. The research is quantitative. The data was collected by a questionnaire with a sample of 385 people who are representatives of households in Banbueng Municipality. Furthermore, the data were analyzed with descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study concluded that People's opinions on solid waste management were at a high level (=3.92). The public strongly agreed with the existence of a garbage bank because it is another form of reducing the amount of solid waste and also increases household/community income (=4.14). (2) Overall, people's opinions on the municipality's solid waste management in Banbueng were at a high level (=3.76). The people strongly agreed with the Banbueng Municipality issuing regulations on solid waste, namely: Sewage and Solid Waste Management Ordinance and publicized to the public (=4.16). People agree that solving the problem of solid waste in the community must be the duty of the Banbueng Municipality only (=2.31). Public participation in solid waste management found that (1) People's behaviors in household solid waste management were at a high level (=3.61). People's knowledge and understanding of each type of waste sorting was at the highest level (=4.24), followed by plastic bags that have been used, separated, and used again at a high level (=4.14). The house has enough bins or containers for solid waste at a high level (= 4.06) (2). People participated in solid waste management with Banbueng Municipality at a high level (=3.48). The people participated in community meetings to prepare solid waste management plans for Banbueng Municipality at a high level (=4.01), followed by participating in activities or projects related to management or educating about waste separation organized by Banbueng Municipality at a high level (=3.91). People often express their opinions or have suggestions about plans or budgets for household solid waste management in Banbueng Municipality at a high level (= 3.73), respectively.

**Keywords:** Opinions; Participation; Solid waste management in the people

### บทนำ

ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ 27.37 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2559 ร้อยละ 1.15 ที่มีปริมาณเกิดขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของชุมชนเมือง เมื่อพิจารณาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551-2560) พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ต่อวันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ 2548) รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ และเป็น นโยบายที่เร่งด่วนกว่าได้ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ด้วยเป้าหมาย 3R (Reduce, Reuse, Recycle) การจัดหา แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางพระราชบัญญัติ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) ตามหลักการ 3 ช : ใช้น้อยลง ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ (3 Rs) Reduce Reuse Recycle และแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” การประกาศของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560 การให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าว จึงได้มีการมอบนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมาย (ณิชชา บุรณสิงห์, 2560)

เทศบาลเมืองบ้านบึง มีประชากรแฝงที่เข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของชุมชน และนำมาซึ่งปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ประสบกับปัญหาขยะล้นเมือง เทศบาลเมืองบ้านบึงได้มีดำเนินการจัดเก็บขยะเป็นประจำทุกวัน ปริมาณวันละไม่ต่ำกว่า 50 ตัน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองบ้านบึง, 2562) ซึ่งก็มักพบการลักลอบทิ้งขยะ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางในหลายชุมชน และเมื่อพิจารณาจากสถิติการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล จะพบว่า มีแนวโน้มประสบปัญหาขยะตกค้าง จัดเก็บได้ไม่ทันตามกำหนด รวมถึงการที่ประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะในครัวเรือนที่เหมาะสม หากมีการบริหารจัดการที่ไม่ดี อาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองตามมา (เทศบาลเมืองบ้านบึง, 2562) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่มีลักษณะโดยทั่วไปของครัวเรือนเป็นอย่างไร มีความคิดเห็น พฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค หรือแนวทางอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงเป็นอย่างไร เพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน และการวางแผนแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัด

ชลบุรี

### ขอบเขตของการวิจัย

**ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยนี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน และทำการศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ส่วนคือ พฤติกรรมจัดการขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะร่วมกับเทศบาล

**ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10,183 ครัวเรือน (สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น 2564) ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างตัวแทนครัวเรือนมาสำรวจด้วยแบบสอบถามจำนวน 385 ครัวเรือน

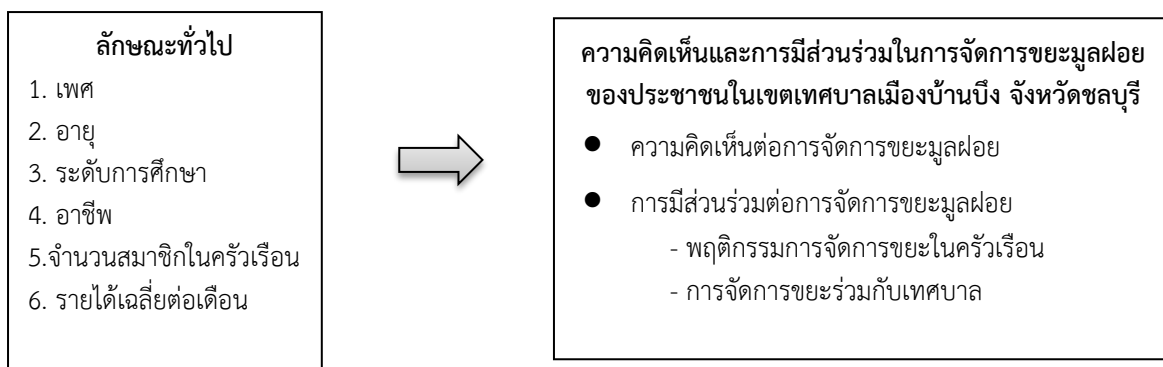
### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

**ขยะมูลฝอย (Refuse or Solid Waste)** หมายถึง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530) สิ่ง ปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็งซึ่ง อาจจะมีน้ำ หรือความชื้น ปะปนมาด้วย ซึ่งมีทั้งอินทรีย์สาร และอนินทรีย์สารบางชนิดย่อยสลายได้โดยจุลินทรีย์ในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะเศษอาหารเศษพืชผัก แต่บางชนิดก็ไม่อาจย่อยสลายได้เลย เช่น พลาสติก เศษแก้ว (พัฒนา มูลพฤกษ์, 2539 : 26)

**ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง** หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก (ศิริพร ไกรประสิทธิ์, 2545: 20; อ้างอิงจาก Good) ต่อการจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง เช่น ความถี่ในการจัดเก็บขยะ, การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย, การวางแผน วางนโยบายในการจัดการขยะ เป็นต้น

**การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย** หมายถึง (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2550 : 1) การปฏิบัติ หรือ การทำกิจกรรมร่วมกันของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมจัดการขยะในครัวเรือน และ การมีส่วนร่วมจัดการขยะร่วมกับเทศบาล

## กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### 3. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

**ประชากรวิจัย (Population)** คือ ผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10,183 ครัวเรือน (ข้อมูลสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบ้านบึง ณ เดือนมกราคม 2564) **กลุ่มตัวอย่าง (Sample)** คือ ตัวแทนครัวเรือนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample size) โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane ในการคำนวณ (อ้างใน ธนัน อนุমানราชธน, 2538) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ตัวอย่าง และผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากชุมชนทั้งหมด 65 ชุมชน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ทั้งนี้ ทำการคำนวณตามสัดส่วน (proportion to size)

#### เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาจากการกรอบแนวคิดและความหมายในนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่ง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) **ตอนที่ 2** เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย และความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลบ้านบึง โดยเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ **ตอนที่ 3** เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน และ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลบ้านบึง โดยเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) และ **ตอนที่ 4** เป็นการถามความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนบรรยายเป็นข้อความ

### การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดนิยามความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จากนั้น ได้สร้างแบบสอบถามและประเด็นข้อคำถาม

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรง (Validity) และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ดังนี้ 1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 4 ท่าน 2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (try-out) กับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (Cronbach's alpha) ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.913 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ได้จริง (Jump, N., 1978)

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการขอความยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการจัดทำเอกสารอธิบายการเข้าร่วมตอบแบบสอบถามได้อ่านทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และตอบข้อซักถามจนเข้าใจ หากยินยอมเข้าร่วมจึงดำเนินการแจกเอกสารแก่หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จำนวน 385 คน (65 ชุมชน) โดยในซองเอกสารประกอบด้วย แบบสอบถาม และหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถามใส่ในซองให้ผู้ตอบแบบสอบถาม หากมีข้อสงสัยซักถามด้วย เมื่อผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามครบตามจำนวน 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูล และนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทาลงใน Excel เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 1) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ตอนที่ 2) และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ตอนที่ 3) ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

### ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.30) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 32.47) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (ร้อยละ 30.13) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 53.51) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2 คน (ร้อยละ 36.88) และแต่ละคนมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 49.61)

### ความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

1.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.92$ ) โดยประชาชนเห็นด้วยในประเด็น “ธนาคารขยะถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการลดปริมาณขยะมูลฝอย และยังเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน/ ชุมชน” เป็นอันดับที่หนึ่ง โดยเห็นด้วยในระดับมาก

2.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.76$ ) โดยประชาชนมีความคิดเห็นในประเด็น “เทศบาลเมืองบ้าน

บึงอกระเปียบ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และประชาสัมพันธให้ประชาชนทราบ” ( $\bar{x} = 4.16$ ) เป็นอันดับหนึ่ง โดยเห็นด้วยในระดับมาก

#### การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลบ้านบึง

1.) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.61$ ) โดยประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็น “ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท” ( $\bar{x} = 4.24$ ) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ “ท่านแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว นำกลับมาใช้งานอีกหลายครั้ง” ( $\bar{x} = 4.14$ ) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย กับเทศบาลเมืองบ้านบึง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.48$ ) โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากในประเด็น “ท่านเคยเข้าร่วมประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง” ( $\bar{x} = 4.01$ ) เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ประเด็น “ท่านเคยร่วมกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้น” มีส่วนร่วมในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.91$ )

#### อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับต่อการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรองรับขยะเหลือใช้จาก และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน/ ชุมชน และเห็นด้วยว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน/ ชุมชนที่ดี ควรเริ่มจากการปลูกจิตสำนึก และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนก่อน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนในการจัดการขยะมูลฝอยจากครัวเรือน จึงส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการคัดแยกขยะในครัวเรือนถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษาข้อต่อคล้องกับงานวิจัยของ โกศล โมมา (2556) ที่ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม พบว่า ประชาชนคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนายายอามมีการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการวางแผนและด้านการจัดการองค์กร อยู่ในระดับดีมากที่สุด ด้านการนำและด้านการควบคุม อยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ งานวิจัยของ สารีณีย์ สุวรรณศิลป์ (2555) ที่ทำการศึกษาคำความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยคือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสะอาด อีกทั้งข้อบังคับของทางเทศบาลหรือเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดบนทางสาธารณะมีบทลงโทษน้อยเกินไป

2. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึงอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลเมืองบ้านบึงมีการอกระเปียบ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และประชาสัมพันธให้ประชาชนทราบ และยังจัดทำแผน กิจกรรม หรือโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน หรือชุมชนอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนบางส่วนยังขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนว่าไม่ใช่หน้าที่ของคนในชุมชน แต่เป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองบ้านบึงเท่านั้น อยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการศึกษาข้อต่อคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย บุญทวงศ์ (2564) ที่ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็น

ของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านการแปรรูปขยะมูลฝอย ถัดมาคือด้านการขนส่งขยะมูลฝอย และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริณีย์ สุวรรณศีลศักดิ์ (2555) ที่ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมภวา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสะอาด อีกทั้งข้อบังคับของทางเทศบาลหรือเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดบนทางสาธารณะมีบทลงโทษน้อยเกินไป

3. จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภทภายในครัวเรือน จึงมีพฤติกรรมการแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว นำกลับมาใช้งานอีกหลายครั้ง แต่ก็ยังพบว่า ประชาชนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ค่อยทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด หรือนำเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น เศษไม้ มาตัดแปลง หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยานี อุปราสิทธิ์ (2558) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสันป่า อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการนำไปใช้ต่อ อยู่ระดับปานกลาง และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี ในขณะที่ งานวิจัยของ นัยนา เดชะ (2556) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะและนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ด้านการจัดการขยะในชุมชนได้ลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 95.4 การทิ้งขยะทิ้งรวมในถุงเดียวกันคิดเป็น ร้อยละ 43.5 วิธีการเผา คิดเป็นร้อยละ 41.8 แยกประเภทของขยะเป็นขยะประเภทผักผลไม้ และเศษอาหารคิดเป็น ร้อยละ 57.5 ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมในด้านวิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด 860 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.42 เจตคติเกี่ยวกับมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.32 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.67

4. จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก แสดงว่า กิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้นประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมค่อนข้างดี โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง ทำให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ และโครงการหรือกิจกรรมที่จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำ แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดยังพบว่า ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้นเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสำนึกการจัดการขยะมูลฝอยจากในครัวเรือน เช่น การคัดแยกขยะจากครัวเรือนก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงยังหลีกเลี่ยงการชำระค่าธรรมเนียมการเก็บขยะมูลฝอยอีกด้วย จึงส่งผลให้ระดับความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัยนา เดชะ (2556) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะและนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ด้านการจัดการขยะในชุมชนได้ลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 95.4 การทิ้งขยะทิ้งรวมในถุงเดียวกันคิดเป็น ร้อยละ 43.5 วิธีการเผา คิดเป็นร้อยละ 41.8 แยกประเภทของขยะเป็นขยะประเภทผักผลไม้ และเศษอาหารคิดเป็น ร้อยละ 57.5 ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมในด้านวิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด 860 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.42 เจตคติเกี่ยวกับมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.32 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.67

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยจากครัวเรือน และผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงรุกในทุกพื้นที่ทุกชุมชน
2. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรมีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

#### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการชี้แจงถึงสถานการณ์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในสังคม และสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนได้ตระหนักข้อดีข้อเสียของการจัดการขยะมูลฝอยจากในครัวเรือนสู่สาธารณะ โดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มอายุ เพื่อจัดกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่ม
2. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปรับกิจกรรมและกระบวนการในการเข้าถึงชุมชน โดยเน้นที่ความสอดคล้องกับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเจาะลึกปัญหาขยะ และวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานผู้ให้บริการทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

### เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). เกณฑ์มาตรฐานและแนวทางการจัดการมูลฝอยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กัลยาณี อุปราสิทธิ์. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษสาขารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- โกศล โมมา. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส.



- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิตา พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซ็ท.
- ชูดา จิตพิทักษ์. (2525). พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สารมวลด.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชีพ ศิริ. (2549). การจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณิชา บุณสิงห์. (2560). นโยบายประชารัฐ : แนวทางการจัดการขยะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ตระกูล มีชัย. (2538). การกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด. หน้า 16, หน้า 37 – 55, หน้า 85 – 93, และหน้า 99 – 103
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2562). แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 1 ปี (ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563). ชลบุรี: เทศบาลเมืองบ้านบึง
- เทศบาลเมืองบ้านบึง. (2564). ข้อมูลสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบ้านบึง. เข้าถึงได้จาก [http://www.banbueng.go.th/index.php?option=com\\_content&view=article&id=111&Itemid=64](http://www.banbueng.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=64)
- ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์. (2551) การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ ที่ให้บริการในตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศิริราช. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล ด่านตระกูล. (2560). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์กรบริหารส่วนตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม ,คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ. (2554). รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บพิศ นาโควงศ์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมา สุกำปัง. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- พัฒนา มุลพุกษ์. (2539). อนามัยสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : หจก.เอ็นเอส.แอล. พรินตติ้ง.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ล้ำศักดิ์ ขวณิชย์. (2531). การจัดการขยะมูลฝอย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2526). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ แก้วคง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบางวัวควนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำอังก์ นันทแสง. (2551). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอมือเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row.